

Фонд
Демократичні ініціативи
імені Ілька Кучеріва

**РІЧНИЙ
ЗВІТ
2020**

ВСТУПНЕ СЛОВО

Для нас 2020 рік був непростим. У березні з життя пішла Ірина Бекешкіна, наша директорка, видатна українська соціологиня, яка за версією «Нового времени» ввійшла до списку 100 найвидатніших українців всіх часів. Це був значний удар і для Фонду, і для усього громадянського суспільства. Більше того – цей удар збігся з початком карантину. Ми опинилися в дуже складній ситуації і мали перебудовувати свою роботу. Ми вдячні донорським структурам, нашим міжнародним і вітчизняним партнерам за розуміння і допомогу.

Як і іншим організаціям, нам довелося переглянути свої заплановані активності, програму заходів на рік. Чимало опитувань було присвячено вивченню нових викликів для громадянського суспільства, пов'язаних із запровадженням карантину, ставленням суспільства до вакцинації, дій влади із запобігання поширенню епідемії тощо. Більшість наших пресзаходів перейшла у режим онлайн, а робота команди почасти також стала дистанційною.

Як представник старшого покоління, я раніше ставився скептично до онлайн-конференцій, вебінарів тощо. Але виявилось, що багато речей ми можемо робити і у віртуальному світі. Ми віртуально виступали в Європарламенті, Лондоні, Парижі, Римі, Брюсселі, Варшаві. Друкувалися в США, Німеччині, Іспанії, вже традиційно з'являлися на телеекранах BBC, France 24, Al Jazeera.

Навіть в умовах карантину ми запровадили нові продукти. Один із них – проєкт «Політичний квартал» – експертне оцінювання загальної ефективності державних інституцій з метою не лише моніторингу, а й розуміння того, яких загальних трендів у політичному житті країни слід очікувати. На основі цього проєкту, на додаток до наших постійних виступів в провідних українських ЗМІ, ми почали виготовляти й власну відеопродукцію з коментарями наших експертів.

Працюючи з метою розширення прав і можливостей жінок, «Демініціативи» провели аналітичне дослідження стану жінок-ветеранів війни. Вперше Фонд зорганізував спеціалізоване стажування для дівчат, які прагнуть здобути навички роботи в аналітичному центрі. З допомогою програми «Долучайся»/ENGAGE, п'ятеро (з 67 поданих на конкурс заявок) кандидаток дістали змогу пройти практику в «Демініціативах», запропонувати свої ідеї для дослідження та спробувати їх втілити у життя.

2020 рік в Україні ознаменувався місцевими виборами. «Демініціативи» впродовж усієї виборчої кампанії проводили соціологічні і аналітичні дослідження, експертні обговорення і викривали, на жаль, вже традиційні маніпуляції громадської думки, до яких вдаються і деякі наші політики, і агресор з Півночі.

Тому одним із фокусів нашої уваги лишалася боротьба за територіальну цілісність країни і продовження курсу на реформи, інтеграції до ЄС та НАТО. Де треба, ми разом з іншими експертами і громадськими організаціями, креслили «червоні лінії», а правильні кроки влади – підтримували. У цьому ми співпрацювали з офісами віце-прем'єрів у справах тимчасово окупованих території, європейської та євроатлантичної інтеграції, МЗС, Міністерством у справах ветеранів, структурами ООН та міжнародними партнерами України. І це те, що ми робитимемо й надалі.

Олексій Гарань

науковий директор Фонду «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва, професор політології НаУКМА

Ірина Бекешкіна

Директорка Фонду (2010-2020)

ПРО НАС

Створений у 1992 році, на зорі незалежності України, Фонд “Демократичні ініціативи” Ілька Кучеріва є одним із провідних аналітичних центрів країни. Фонд, відомий насамперед тим, що започаткував традицію екзит-полів в Україні, а також своїми аналітичними продуктами та соціологічним підходом, продовжує використовувати свої інноваційні напрацювання для відстеження громадської думки щодо тем, найбільш важливих для розвитку стійкого демократичного суспільства.

Наша місія – сприяти ефективному, науково обґрунтованому прийняттю рішень організаціями громадянського суспільства, державними органами влади, а також міжнародними партнерами України.

Наша візія – Україна, як повноцінна демократія, економічно розвинена країна, що керується верховенством права, член НАТО та ЄС, спроможна не лише на підтримку власного існування, але і скеровувати й допомагати іншим.

КОМАНДА

Світлана Барбелюк
Виконавча директорка

Олексій Гарань
Науковий директор

Петро Бурковський
Політичний аналітик

Марія Золкіна
Політична аналітиkinя

Сергій Шаповалов
Політичний аналітик

Андрій Сухарина
Політичний аналітик

Поліна Бондаренко
Політична аналітиkinя

Олексій Живора
Асоційований аналітик

Ірина Філіпчук
Редакторка сайту/
SMM-менеджерка

Юрій Горбань
Прес-секретар

Ольга Бондарчук
Бухгалтер

ДОСЛІДЖЕННЯ

Пандемія

2020 рік став роком пандемії COVID-19 у світі, боротьба з котрою, у свою чергу, викликала необхідність в обмеженні громадянських свобод та продовжує мати тяжкі наслідки для світу. Похідна соціальна напруга, відповідно, має місце і в Україні. Тому задля забезпечення суспільства і наших партнерів, Фонд впритул стежив за розвитком ситуації впродовж року.

Ще на початкових етапах стало зрозуміло, що ця проблема складається з багатьох аспектів та матиме радикальні наслідки для людей з усіх сфер життя. Зокрема, ще у травні Фонд провів [експертне опитування](#) представників громадянського суспільства України стосовно впливу обмежень на їх роботу, де половина опитаних (50%) погодилася з тим, що пандемія примножила у суспільстві «соціальний капітал» – людські зв'язки, солідарність, взаємодовіру та допомогла виробити навички та технології самоорганізації.

“Демократичні ініціативи” широко відомі як провідний **постачальник опитувань** громадської думки для громадянського суспільства, а також органів державної влади

Незважаючи на відносно оптимістичний прогноз на початку пандемії, [опитування “Політичного кварталу” показали](#), що оцінка дій органів державної влади з боку експертів у цьому питанні має тенденцію до зниження. В той час поки інші сфери майже не зазнали змін, під кінець року саме боротьба з наслідками пандемії з боку Президента була оцінена у 2 бали (з 5 можливих; у порівнянні з 2.7 балами у другому кварталі).

Серед інших трендів – **зростання очікування протестної активності** внаслідок поганої комунікації причин введення обмежень з 42% у березні до 64% у грудні.

З іншого боку, [національне опитування, проведене у вересні](#) показало, що незважаючи на очікуване зростання напруги у суспільстві з боку експертів, сприйняття окремих обмежень населенням було якщо не позитивним, то достатнім чином обгрунтованим.

Відеоблог “Політичного кварталу” став особливо корисним інструментом у 2020 році

Реформи

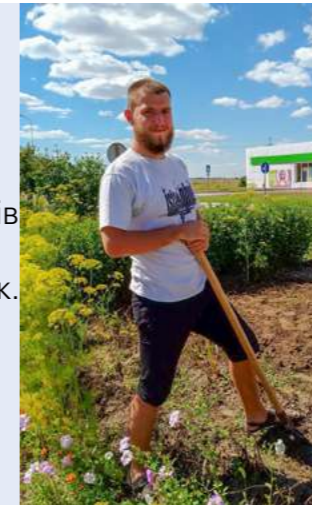
Починаючи з 2014 року – року глибоких змін в українському політикумі – реформи стали неминучою долею країни.

Опубліковані на початку 2020 року [експертне і загальнонаціональне дослідження](#) про стан реформ в Україні показали, що корупція та надзвичайний вплив олігархів залишаються основними проблемами на шляху розвитку країни.

Що стосується [суспільної довіри](#), то серед лідерів залишаються – армія, церква, а також волонтерські організації. **Варто зазначити, що 50% респондентів довіряють національним медіа, а 47% громадському сектору.**

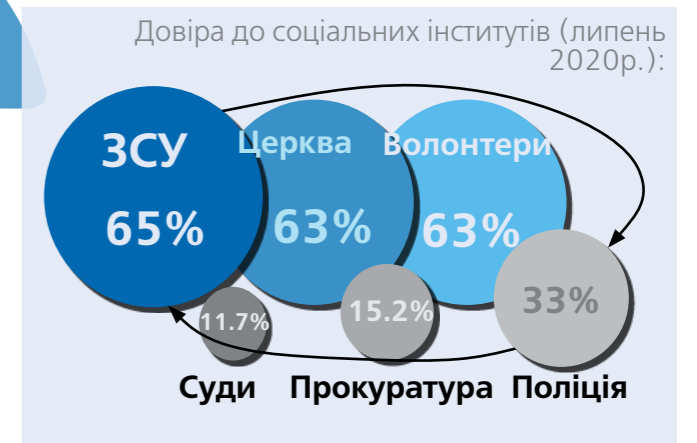
Попри [негативні очікування](#) з боку населення стосовно впровадження земельної реформи, більшість респондентів визнають право власників на її продаж.

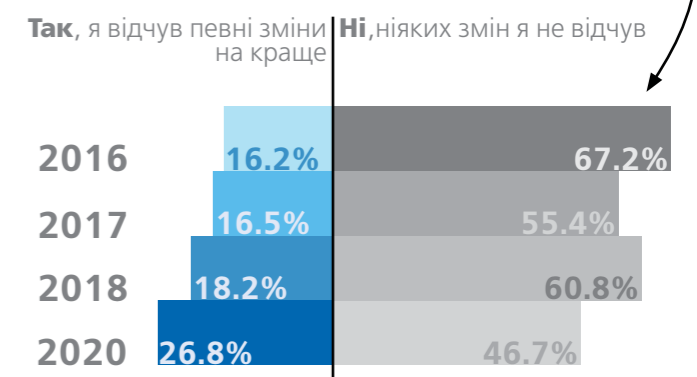
Як Ви вважаєте, чи повинна людина, яка має у власності землю, мати право її продати? (серпень 2020)

Під кінець першого року Президента Зеленського **довіра до правоохоронних органів залишилася на українському низькому рівні**

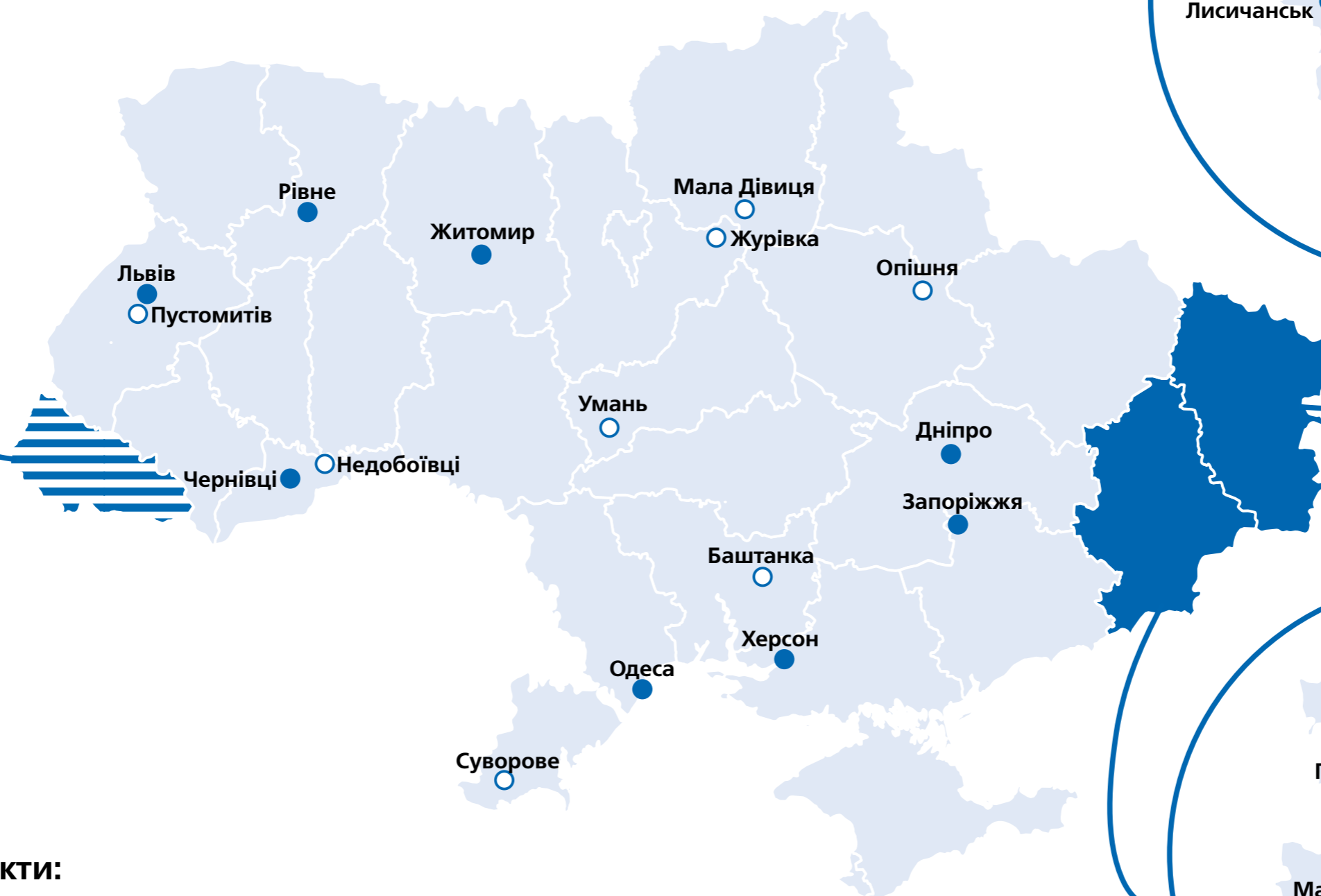

У 2020 році також був зафіксований [позитивний тренд щодо оцінки реформи децентралізації](#) (серпень 2020). У той самий час, кількість респондентів, хто взагалі не відчув наслідків реформи, залишається помітною.

РОБОТА В РЕГІОНАХ

Закарпаття

Регіональні проєкти:

- Якісне опитування жінок-ветеранок (лютий 2020) і про реінтеграцію ветеранів (серпень-жовтень 2020 року)
- Дослідження громадської думки на Донбасі (січень 2020)
- Якісне дослідження щодо пом'якшення соціальної радикалізації у сільській місцевості після запуску ринку землі
- Дослідження громадської думки: наслідки COVID-19
- Комплексне дослідження соціальних і політичних вподобань напередодні місцевих виборів: децентралізація, економічний розвиток та права меншин

Варто сказати, що особливою ефективністю для дотримання режиму тиші СЦКК ніколи не відрізнявся, але принципово важливо було інше: російські військові розділяли відповідальність за такий моніторинг разом із українськими. І вихід росіян з СЦКК був зумовлений саме цим: максимально відмежуватися, щоб навіть формальних натяків на вплив РФ на бойовиків не було.

Нове перемир'я. Підступ у тому, чи залучать бойовиків до Центру координації та контролю (СЦКК)
Texty.org.ua, 29 липня 2020

Зважаючи на «ентузіазм» Росії з виконання усіх наявних мінських документів чи підсумкових документів нормандського формату, нескладно спрогнозувати, що зиску Україна від чергових російських підписів не отримає. Натомість Росія щоразу отримуватиме нові «папірці» для маніпуляцій і вимог саме від України виконувати щось із погодженого на якомусь із засідань мінської ТКГ.

Нова пастка Кремля. Як росіяни пропонують «оживити» Мінський процес

Новое Время, 16 квітня 2020

Марія Золкіна
Політична аналітикиня

Жорстокість білоруського диктатора, поліцейське свавілля, яке ми зараз уривками бачимо в Інтернеті та телеграм-каналах, зумовлені не масовістю протестів, навіть не страхом Лукашенка втратити владу. Насправді ми стаємо свідками першого кроку тоталітарної соціальної інженерії.

КНДР на порозі Європи. Як зміниться режим Лукашенка
Новое Время, 12 серпня 2020

Варіант «швидкого миру» підноситься українському лідеріві як єдино можливий шлях збереження влади та популярності в країні, морально втомленій від війни й нереалізованих соціально-економічних очікувань.

П'ять сценаріїв розвитку подій на Донбасі: чого очікувати від Росії і як може вчинити Україна?
ZN.UA, 15 березня 2020

Петро Бурковський
Політичний аналітик

Відносний соціальний консенсус у питанні «Хто винен?» не гарантує єдності у питанні «Що робити?».

Рік після Паризького саміту: що об'єднує і роз'єднує українське суспільство на шляху до миру на Донбасі?

Українська правда, 9 березня 2020

Сергій Шаповалов
Політичний аналітик

Використання опитувань є гарним способом зробити резонансний заголовок, але такі заголовки іноді спотворюють суть чи є відверто маніпулятивними.

Маніпулювання даними опитувань та помилки їх інтерпретації

Українська правда, 11 травня 2020

Соціальне розчарування вочевидь не сприяє мобілізації громадян на захист держави, а актуалізує перед ними запитання: «А що захищати?». Однак небезпека не обмежується такими екстремальними випадками. У відносно стабільніші періоди розчаровані у державі громадяни можуть електорально підтримувати тих політиків, які підтримують близьку до антидержавних сил ідеологію.

І Зеленський веде не туди, або Як соціальне невдоволення перетворюється на сепаратизм

Liga.net, 19 травня 2020

За це перемир'я, якого так прагне Зеленський, Путін прагне дуже небезпечних поступок з українського боку.

Фокін та мир за будь-яку ціну. Якої шкоди завдано Україні?

Новое Время, 2 жовтня 2020

Олексій Гарань
Науковий директор

Чи зможе Україна стати лідером в своєму регіоні? Вийде — чудово, але стати «нормальною» європейською країною — теж гідна мета. Не певен, коли станемо членом ЄС і НАТО, але ця мета вже сприяє нашій внутрішній трансформації.

Повернення до Європи: патріотизм та інклюзивність

Новое Время, 21 серпня 2020

РЕЗОНАНС

<8000
згадок в ЗМІ

<4.5 млн.
контактів

209 000
відвідувань вебсайту

<8500
підписників
на Facebook

87
аналітичних
матеріалів

<400
коментарів ЗМІ

Олексій Гарань (зправа) і Міністр закордонних справ Дмитро Кулеба під час "Diplomacy 2021" події організованої Центром "Нова Європа", 16 грудня 2020 року

Серед інших, згадки про Фонд можна знайти у наступних ЗМІ:

Укрінформ, Українська правда, Новое Время, Дзеркало Тижня, 5 канал, Еспресо TV, Громадське телебачення, Радіо Свобода, Atlantic Council, Euromaidan Press, Kyiv Post, UA: Суспільне, BBC тощо.

Згідно з "2020 Global Go To Think Tank Index Report" Фонд:

• **52**й серед найкращих аналітичних центрів Центральної та Східної Європи

• **49**й у категорії "Найбільша прозорість та належне врядування"

+ серед аналітичних центрів з найкращою політикою і інституційною реакцією у відповідь COVID-19

Органи державної влади

Проекти та продукти Фонду залишаються популярними не лише серед ЗМІ, а й серед державних службовців.

Протягом року організовані Фондом дискусії мали честь приймати представників **Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Держгеокадастру, ДБР, СБУ, Українського інституту національної пам'яті, Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, МВС, Міністерства у справах ветеранів України** тощо.

Навмисно чи випадково, **неправильне тлумачення соціологічних даних** залишається серед найбільш популярних інструментів для маніпуляцій

В одному випадку, навіть **Офіс Президента України** було помічено у маніпулюванні даними Фонду, щоб представити **результати "Великого будівництва"** у вигідному для себе світлі. В результаті повідомлення було виправлено, але не без суспільного резонансу, що цьому передувало.

Андрій Сухарина (в центрі) під час "Re:Open Zakarpattia", 7 листопада 2020 року

Публічні заходи

Попри те, що 2020 рік виявився надзвичайно важким роком для публічних заходів, Фонд доклав зусиль, щоб залишатися активним і у цій сфері.

Німецько-українська мережа для дослідників (GURN) заслуговує на окрему увагу. Цей проект, що було впроваджено спільно з Інститутом європейської політики (IEP) і під егідою Федерального міністерства закордонних справ Німеччини, став хабом для пошуку спільних тем для обговорення наукових спільнот обох країн, а Фонд, серед іншого, мав змогу допомогти в організації чотирьох шкіл методології.

GERMAN
UKRAINIAN
RESEARCHERS
NETWORK

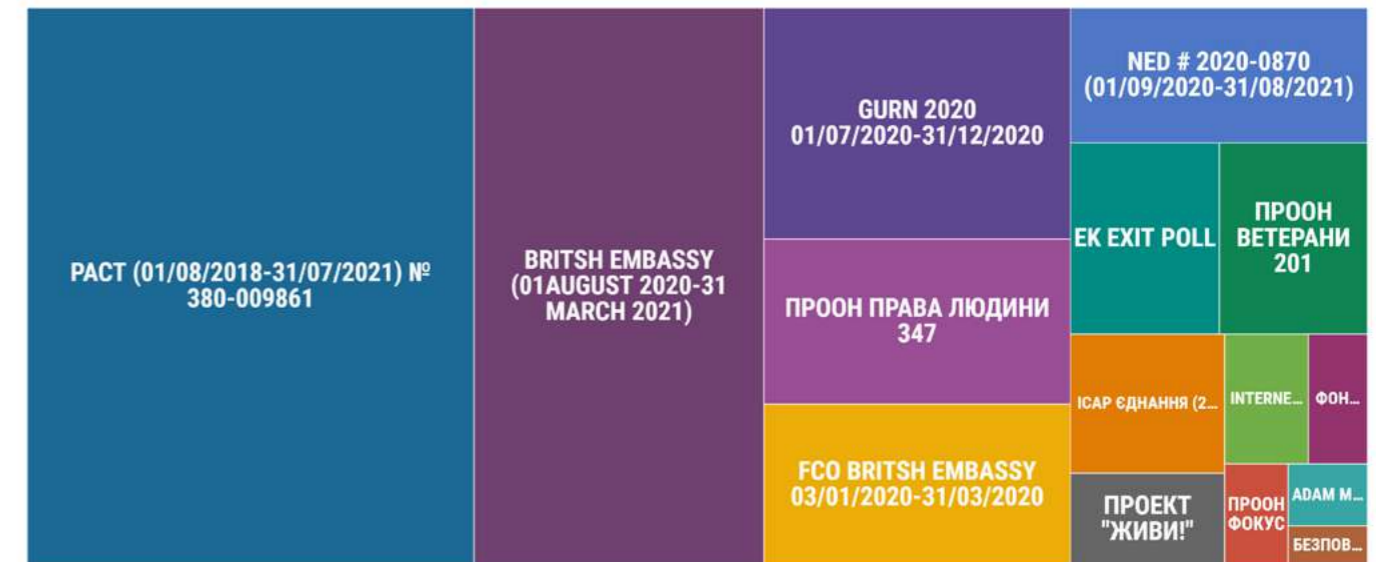
ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

Витрати

#	Стаття витрат	Сума, грн
1	Зарплата (з податками), адміністративні витрати	942 389,00
2	Зарплата (з податками), програмна діяльність	989 822,60
3	Оплата контрактів, угод, договорів	519 577,00
4	Консультації, експертні, інформаційні послуги	968 846,00
5	Послуги з перекладу	95 295,00
6	Оренда офісного приміщення (комунальні та електроенергія)	121 032,39
7	Обладнання та витратні матеріали	310 949,44
8	Канцтовари, комплектуючі до оргтехніки	27 851,00
9	Дополіграфічна підготовка матеріалів	257 449,82
10	Загальнонаціональні опитування, експертні опитування, фокус-групи	4 374 650,00
11	Навчання, участь в тренінгах з підвищення аналітичної спроможності організації, членські внески, стратегічне планування	122 607,96
12	Просування результатів фонду в міжнародному інформаційному, аналітичному середовищі (авіаквитки, проживання у відрядженні, добові)	107 398,40
13	Прес-конференції, круглі столи, конференції	134 750,00
14	Послуги зв'язку (Мобільний зв'язок, інтернет, хостінг)	42 789,00
15	Банківські послуги	6 535,94
16	Інші витрати	57 707,45
17	Медіа моніторинг (інформаційний супровід)	241 704,00
18	Відео та аудіо матеріали	233 180,00
19	Модернізація сайту, архів даних	473 463,00
20	ІТ супровід	125 783,00
	ВСЬОГО в грн	10 153 781,00

Надходження

Грантодавець	Отримано коштів, грн
РАСТ (01/08/2018-31/07/2021) № 380-009861	2,987,838.34
FCO British Embassy 03/01/2020-31/03/2020	592,513.00
INTERNEWS SG-SR-UA1854-25 m0 (01/09/2019-29/02/2020)	130,534.36
Фонд Східна Європа	92,001.58
Adam Mizkevich University	58,855.25
ІСАР ЄДНАННЯ (27/05/2020-25/08/2020)	257,790.00
GURN 2020 01/07/2020-31/12/2020	851,300.00
ПРООН Ветерани 201	339,066.00
British Embassy (01 August 2020-31 March 2021)	1,938,800.00
ПРООН Фокус	77,056.00
ПРООН Права людини 347	605,924.88
Проект "Живи!"	170,000.00
ЕК Exit Poll	340,962.32
Безповоротна допомога Квітень 2017	37,457.64
NED # 2020-0870 (01/09/2020-31/08/2021)	482,500.00
ВСЬОГО в грн	8,962,599.37

 м. Київ 01001 вул. Олеся Гончара 33, 3 поверх
+38 (050) 444-33-46
+38 (044) 331-67-61

 dif@dif.org.ua

 <https://dif.org.ua>

 <https://www.facebook.com/deminitatives>

OZ
2021